

Plus Exclusief

Geen kogels maar kadetjes: transformatie voormalige schietbaan Marineterrein in volle gang

Boj van den Berg (links) met een artist's impression van hoe de voormalige schietbaan er deze zomer moet uitzien. BEELD JORIS VAN GENNIP

Het hout komt uit Friesland, het staal uit Brabant. De voormalige schietbaan op het Marineterrein wordt opgeknapt met gebruikte bouwmaterialen. Dat blijkt nog een hele klus.

Patrick Meershoek 6 maart 2023, 20:00

Geen kogels maar kadetten. Een van de plannen voor de voormalige schietbaan is een bakkersloket waar overdag brood kan worden gekocht. Ook bedoeld om de loop te bevorderen naar deze wat verloren hoek van het Marineterrein, vertelt Boj van den Berg namens landschapsstudio New Grounds, die van Bureau Marineterrein opdracht kreeg de boel onder handen te nemen. “We vinden ’s ochtends soms wat lege bierblikjes, maar verder gebeurt hier niets. Dat moet veranderen.”

Wat doe je met een smal en langgerekt gebouw zonder daglicht? Wat kun je met een schoenendoos waar in 2013 de laatste kogels floten? Gelukkig is er de kunst. Die heeft weliswaar een sterke voorkeur voor paleizen, maar voelt zich ook thuis in afgedankte gebouwen. De voormalige schietbaan werd bij wijze van proef al eens gebruikt voor een kunstproject: bezoekers konden in het gebouw middels virtual reality [met de paling meezwemmen](#) op zijn lange tocht van de Sargassozee naar Amsterdam.

Verborgen plek op A-locatie

Dat smaakte naar meer, zegt Van den Berg. “Voor zulke projecten is het gebouw uitermate geschikt. Het is een verborgen plek, maar wel op een A-locatie in het centrum van de stad. We zijn in gesprek over samenwerking met de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, die ook op het terrein zit. Zij hebben een Culture Club waar net afgestudeerden nieuwe projecten kunnen opstarten, kleine voorstellingen kunnen uitproberen of werk kunnen exposeren. Dat lijkt me heel tof.”

Dat van die A-locatie is niet overdreven. De voormalige schietbaan ligt aan het water op het uiterste randje van Kattenburg, met uitzicht op het Oosterdokseiland waar binnenkort het internationale hoofdkantoor van Booking de deuren opent. [Het veelgeprezen ontwerp van Ben van Berkel](#) detoneert sterk met de oude schoenendoos aan de overkant die, potdicht en voorzien van graffiti, veel weg heeft van een jeugdhonk in een provinciestad met een hekel aan jongeren.

Maar ook dat gaat veranderen, beloven de ontwerpers. Ter illustratie laat Van den Berg een artist's impression zien van hoe de voormalige schietbaan er komende zomer uit moet komen te zien. Met een houten trap die over het hele gebouw heen loopt en ook kan worden gebruikt als tribune voor voorstellingen die in de zomermaanden buiten worden gegeven. De schoenendoos is aan de zijkant begroeid met klimop en andere planten en ook op het dak is een tuin aangelegd.

Hoofdbrekens

Het geheel ziet er uitnodigend uit en dat was precies de bedoeling. De constructie heeft nog wel wat hoofdbrekens gekost. De afspraak met Bureau Marineterrein was om de uitbreiding uit te voeren met gebruikte materialen. Dat is niet alleen duurzaam, maar ook een interessant experiment. Zelfs in Amsterdam, waar groen beleid wordt gevoerd en veel wordt gebouwd, komt het nog maar weinig voor dat ontwikkelaars en bouwers kiezen voor recycling.

Het is ook niet eenvoudig, aldus Van den Berg over de lange aanloop naar de make-over van de voormalige schietbaan. “Het vinden van geschikt materiaal was op zich nog niet zo ingewikkeld. Een partij hout vonden we op Marktplaats. Van een oude damwand in het Friese Terherne. De constructie waarop de loopbrug straks rust, wordt gemaakt van staal dat afkomstig is van een afgebroken Brabantse koeienstal.”

Daarna begon de hindernisbaan van de bouwvergunning. Het Marineterrein kent geen bestemmingsplan, maar dat wil ook weer niet zeggen dat alles kan en mag. Of ze nu nieuw zijn of gebruikt, de Omgevingsdienst stelt eisen aan bouwmaterialen. Van den Berg: “Dat betekende onder meer dat het hout uit de damwand eerst in een laboratorium in Wageningen moest worden getest op de aanwezigheid van zware metalen of andere schadelijke stoffen. De test pakte goed uit, maar het kostte veel tijd.”

Een andere hindernis was de dragende constructie. Het bleef onduidelijk welk gewicht het gebouw maximaal kon dragen. Het ontwerpteam vroeg de technische gegevens op bij het ministerie van Defensie, maar kreeg per kerende post te horen dat daarover geen mededelingen worden gedaan. “Om die reden hebben we moeten kiezen voor een dragende constructie die niet door het gebouw zelf wordt ondersteund,” vertelt Van den Berg. De trap hangt nu over het gebouw heen.”

Onbekend terrein

De ontwerpers hebben geduld moeten oefenen, maar ook dat was onderdeel van het experiment. “Dit was voor alle betrokken partijen onbekend terrein. De voorbereidingen hebben jaren geduurd, maar we hebben er allemaal veel van opgestoken, ook de ambtenaren die ons hebben geholpen met de vergunningen. Het zou mooi zijn als deze ervaring ertoe leidt dat een volgend project met gebruikte materialen daarvan kan profiteren.”

Nu de papierwinkel is geregeld, kan de bouw beginnen. En die gaat snel, verzekert Van den Berg. “De planning gaat uit van een kleine drie maanden. Eind mei moet alles klaar zijn.” Dan is het Marineterrein een dode hoek armer en een spannende plek rijker, en kijken de medewerkers van Booking vanuit hun glazen paleis aan de andere kant van het water nieuwsgierig naar de overkant, waar je in een klein en aantrekkelijk gebouw terecht kunt voor broodjes, goede koffie en fringetheater.

Parkeerplek voor een goed idee

Een van de andere projecten van Boj van den Berg op het Marineterrein is de transformatie van twintig parkeerplekken die in bruikleen worden gegeven aan Amsterdammers met goede ideeën. Denk daarbij niet aan uw oude kampeerwagen of een haringkraam, maar aan plannen die het gebied mooier, groener en interessanter maken. De eerste ideeën zijn al binnen, variërend van plantaardige kunst, een bad voor vogels en een uitstalling van de ingrediënten waarmee biologische limonade kan worden gemaakt. Belangstellenden kunnen tot en met 9 maart een voorstel mailen naar parkxpark@marineterrein.nl. Kijk voor meer informatie op marineterrein.nl.

